

WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA KLASY 6

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
DZIAŁ I. EUROPA I ŚWIAT W XVI WIEKU						
1. Wielkie odkrycia geograficzne Zagadnienia 1. Przyczyny odkryć geograficznych. 2. Podróże Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana.	- zna datę: 1492; - zna sylwetki i dokonania Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana; - wskazuje na mapie trasy podróży K. Kolumba, V. da Gamy, F. Magellana	- zna pojęcie: jedwabny szlak; - wyjaśnia pochodzenie terminu <i>Indianie</i>; - zna znaczenie wyprawy Ferdynanda Magellana	wymienia przyczyny odkryć geograficznych	rozumie znaczenie wprowadzenia nowego typu statków dla odkryć geograficznych	porównuje sposoby podróżowania na przestrzeni wieków, dostrzega znaczenie zmian	VIII. 1) 2)

AUTOR: Anita Plumińska-Mieloch

2. Konsekwencje wielkich odkryć geograficznych Zagadnienia 1. Plemiona zamieszkujące Amerykę w okresie prekolumbijskim. 2. Podboje konkwistadorów. 3. Skutki odkryć geograficznych dla Europy i Nowego Świata.	• rozumie pojęcia: konkwistador, Nowy Świat, kolonia; • wymienia państwa, które były najważniejszymi kolonizatorami; • wskazuje na mapie tereny odkryte w XV i XVI wieku	• wymienia skutki gospodarcze, społeczne i polityczne odkryć geograficznych; • wymienia rośliny przywiezione do Europy przez odkrywców	• opowiada o dokonaniach Inków i Azteków	• rozumie zmiany, które zaszły w Europie i Nowym Świecie w wyniku odkryć geograficznych	• omawia znaczenie zmian wprowadzonych przez odkrywców na podbitych terenach, wskazuje ich pozytywy i negatywy	VIII. 1) 2)
3. Kultura odrodzenia we Włoszech Zagadnienia 1. Narodziny nowych idei we Włoszech. 2. Cechy renesansu. 3. Mistrzowie odrodzenia.	• rozumie pojęcia: renesans, odrodzenie, człowiek renesansu; • wymienia najwybitniejszych	• rozumie termin humanizm; • wymienia najważniejsze dzieła Michała Anioła, Leonarda da Vinci i Rafaela	• podaje przyczyny narodzin renesansu we Włoszech	• na wybranym przykładzie omawia cechy sztuki renesansowej	• porównuje sztukę renesansu i średniowiecza; • wskazuje podobieństwa między sztuką renesansu i starożytności	IX. 1)

	twórców włoskiego renesansu; • wskazuje na mapie Włochy					
4. Humanizm w Europie i przewrót kopernikański Zagadnienia 1. Upowszechnienie druku. 2. Przewrót kopernikański. 3. Erazm z Rotterdamu i jego poglądy.	• wie, kto i kiedy udoskonalił wynalazek druku (ruchoma czcionka drukarska); • wymienia najważniejszych humanistów XVI-wiecznej Europy	• opisuje sylwetki Mikołaja Kopernika i Erazma z Rotterdamu	• opisuje znaczenie upowszechnienia druku dla rozwoju kultury; • omawia odkrycie Mikołaja Kopernika	• rozumie przełomowe znaczenie odkrycia Mikołaja Kopernika	• analizuje zmiany, które zaszły w XV i XVI wieku, i dostrzega ich wpływ na życie ludzi	IX. 1)
5.Reformacja Zagadnienia 1. Przyczyny reformacji. 2. Sytuacja Kościoła katolickiego w Niemczech.	• potrafi wskazać datę początku reformacji; • zna dokonania Marcina Lutra; • rozumie pojęcia: reformacja,	• wie, kiedy doszło do: powstania anglikanizmu, podpisania pokoju w Augsburgu, nocy św. Bartłomieja;	• wymienia przyczyny reformacji; • przedstawia skutki reformacji;	• dostrzega i wymienia różnice pomiędzy katolicyzmem i protestantyzmem; • dostrzega różnorodność	• analizuje przyczyny wojen religijnych; • wskazuje zmiany, które zaszły	IX. 2)

3. Wystąpienie Marcina Lutra. 4. Jan Kalwin i jego poglądy. 5. Wojny religijne. 6. Powstanie anglikanizmu.	anglikanizm, protestantyzm, luteranizm, kalwinizm; • wskazuje na mapie państwa, w których doszło do reformacji	• zna dokonania Jana Kalwina i działania Henryka VIII związane z reformacją; • rozumie pojęcie tolerancji religijnej	• opisuje wojny religijne oraz ich skutki	przyczyn reformacji i różny jej przebieg w zależności od państwa	w Europie w związku z reformacją	
6. Reforma katolicka Zagadnienia 1. Sobór w Trydencie i jego postanowienia. 2. Działalność inkwizycji. 3. Jezuici i ich działanie. 4. Skutki dwóch reform chrześcijaństwa.	• wie, kiedy i gdzie odbył się sobór reformujący Kościół; • rozumie pojęcia: sobór, jezuici, kontrreformacja, reforma katolicka	• zna najważniejsze postanowienia soboru trydenckiego; • przedstawia działalność sądów kościelnych i jezuitów	• omawia zmiany, które nastąpiły w Kościele katolickim po soborze	• rozumie skutki dwóch reform chrześcijaństwa; • omawia wpływ reform na zmiany w funkcjonowaniu Kościoła	• porównuje sytuację w Kościele katolickim przed soborem i po jego reformach	IX. 3)
Lekcja powtórzeniowa. Europa i świat w XVI wieku	• omawia najważniejsze	• wymienia dzieła renesansu, zna najważniejszych	• przedstawia przyczyny i skutki:	• rozumie i uzasadnia przełomowy	• porównuje początek nowożytności	VIII. 1) 2) IX. 1) 2) 3)

Zagadnienia 1. Wielkie odkrycia geograficzne i ich konsekwencje. 2. Humanizm i przewrót kopernikański; renesans i jego twórcy. 3. Reformacja i reforma katolicka.	wydarzenia XVI wieku	twórców tego okresu; • wyjaśnia pojęcia: renesans, humanizm, odkrycia geograficzne, kolonie, reformacja, reforma trydencka, kontrreformacja	reformacji, reformy katolickiej, odkryć geograficznych	charakter: udoskonalenia druku, ustaleń Mikołaja Kopernika, odkrycia Ameryki, wystąpienia Marcina Lutra	z poprzednimi epokami, omawia zmiany, które zaszły w XVI wieku; • dostrzega wpływ starożytności na sztukę i postrzeganie świata w renesansie	
Sprawdzian 1. Europa świat w XVI wieku						
DZIAŁ II. POLSKA W XVI WIEKU						
7. Polska i Litwa pod rządami ostatnich Jagiellonów Zagadnienia	• wskazuje na mapie ziemie, którymi władali Jagiellonowie;	• opisuje początek wojny z państwem moskiewskim; • wyjaśnia okoliczności	• wie, w jaki sposób doszło do likwidacji państwa zakonnego;	• wymienia i rozumie przyczyny wojen z państwem moskiewskim	• omawia położenie międzynarodowe Polski za	IX. 4) 5)

1. Wojny Polski z państwem moskiewskim. 2. Likwidacja państwa zakonnego i powstanie Prus Książęcych. 3. Włączenie Mazowsza do Korony. 4. Powstanie floty bałtyckiej.	- wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów; - rozumie określenie: hołd pruski; - zna datę hołdu pruskiego	powstania floty na Bałtyku	zna postanowienia traktatu pokojowego zawartego w Krakowie w 1525 roku		ostatnich Jagiellonów	
8. Kształtowanie się demokracji szlacheckiej Zagadnienia 1. Konstytucja nihil novi i jej znaczenie. 2. Funkcjonowanie sejmu. 3. Szlachta i jej państwo.	- rozumie pojęcia: nihil novi, demokracja szlachecka, sejm walny, izba poselska, izba senatorska, magnat, pospolite ruszenie; - określa wiek, w którym	- opowiada o powstaniu demokracji szlacheckiej; - opowiada o funkcjonowaniu sejmu; - wskazuje, czym szlachta różniła się od innych stanów	- rozumie zasadę jednomyślności w pracy sejmu; - omawia znaczenie szlachty w państwie	- potrafi wskazać konsekwencje demokracji szlacheckiej; - wskazuje przyczyny przewagi politycznej szlachty w Polsce	porównuje demokrację szlachecką z innymi formami sprawowania władzy	IX. 4)

	uksztaltował się sejm					
9. Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów Zagadnienia 1. Przyczyny zawarcia unii. 2. Unia lubelska i jej postanowienia.	• wyjaśnia pojęcia: unia realna, Rzeczpospolita Obojga Narodów; • wie, kiedy doszło do zawarcia unii realnej; • wiąże postać Zygmunta Augusta z unią w Lublinie; • wskazuje na mapie Rzeczpospolitą Obojga Narodów	• wymienia postanowienia unii lubelskiej	• zna przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej; • wymienia i rozumie skutki unii	• rozumie różne oceny unii ze strony Polaków i Litwinów	• porównuje charakter unii realnej i unii personalnej; • ocenia zawarcie unii z perspektywy polityki zagranicznej i wewnętrznej	IX. 8)
10. Rzeczpospolita monarchią elekcyjną Zagadnienia	• rozumie pojęcia: wolna elekcja, sejm elekcyjny, artykuły	• wyjaśnia zasady wolnej elekcji;	• rozumie znaczenie artykułów henrykowskich	• dostrzega wady i zalety elekcyjnego oboru władcy	• porównuje monarchię elekcyjną	X. 2) 3)

1. Zasady wolnej elekcji. 2. Wybór Henryka Walezego na króla Polski. 3. Stefan Batory drugim królem elekcyjnym.	henrykowskie, pacta conventa, Akademia Wileńska; • wymienia dwóch pierwszych władców elekcyjnych	• wie, gdzie odbywały się wolne elekcje; • omawia rządy dwóch pierwszych władców elekcyjnych	i pacta conventa dla ograniczenia władzy królewskiej; • rozumie znaczenie propagandy w czasie wolnej elekcji		z monarchią dziedziczną	
11. Gospodarka Rzeczypospolitej w XVI wieku Zagadnienia 1. Handlowe związki Rzeczypospolitej z Europą Zachodnią. 2. Folwarki szlacheckie i pańszczyzna. 3. Polskie monety.	• rozumie pojęcia: pańszczyzna, folwark, „spichlerz Europy”; • wie, jaką monetę biła Rzeczpospolita w XVI wieku; • pokazuje na mapie Gdańsk	• wie, dlaczego w Rzeczypospolitej rozwinęła się produkcja zboża i handel tym towarem; • wie, co Rzeczpospolita eksportowała i importowała	• analizuje znaczenie Gdańska dla polskiej gospodarki	• rozumie i uzasadnia wpływ handlu zbożem na położenie chłopów i wzrost roli gospodarczej szlachty	• potrafi uzasadnić znaczącą rolę szlachty w gospodarce polskiej	IX. 6)

12. Rzeczpospolita wielu narodów i religii Zagadnienia 1. Narody i religie Rzeczypospolitej Obojga Narodów. 2. Tolerancja religijna w Rzeczypospolitej. 3. Lwów – miasto wielu religii.	- wymienia narody zamieszkujące Rzeczpospolitą; - wskazuje na mapie tereny zamieszkane przez Polaków, Litwinów, Rusinów, Niemców; - wymienia religie i wyznania XVI-wiecznej Rzeczypospolitej	- na przykładzie Lwowa omawia koegzystencję różnych narodów; - rozumie pojęcie: konfederacja warszawska, zna datę podpisania tego dokumentu	- wie, dlaczego w Rzeczypospolitej mieszkało wiele mniejszości narodowych; - omawia przyczyny i skutki tolerancji religijnej	omawia znaczenie konfederacji warszawskiej dla tolerancji religijnej	porównuje sytuację protestantów w Rzeczypospolitej i Europie	X. 1)
13. „Złoty wiek” kultury polskiej Zagadnienia 1. Język polski w piśmie.	wie, kim byli i z czego zasłynęli Mikołaj Rej, Jan Kochanowski, Andrzej Frycz Modrzewski;	wskazuje przykłady zmian zachodzących w Polsce w okresie renesansu: rozwój polszczyzny	omawia wpływ podróży, powstawania uniwersytetów i upowszechnienia druku na	rozumie i uzasadnia, dlaczego w odniesieniu do Zamościa używa	porównuje renesans w Polsce i Europie	IX. 7)

2. Polscy twórcy renesansowi. 3. Zamość – renesansowe miasto idealne.	• omawia renesansowy charakter Zamościa; • rozumie pojęcie „złoty wiek kultury polskiej”	i alfabetu polskiego, powstawanie budowli renesansowych, szerzenie idei humanizmu i renesansu na uniwersytetach	zmiany w polskiej kulturze; • wskazuje cechy renesansu na przykładzie ratusza w Zamościu, Wawelu	się określenia „miasto idealne”		
Lekcja powtórzeniowa. Polska w XVI wieku Zagadnienia 1. Polska pod rządami ostatnich Jagiellonów. 2. Szlachta przejmuje rządy w Polsce. 3. Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów. 4. Pierwsze wolne elekcje.	• omawia sytuację gospodarczą Polski w XVI wieku; • wymienia narody, religie i wyznania Rzeczypospolitej Obojga Narodów	• charakteryzuje rządy dwóch ostatnich Jagiellonów; • opisuje mechanizmy wolnej elekcji	• rozumie przyczyny i skutki unii lubelskiej; • wskazuje przyczyny nazywania XVI stulecia „złotym wiekiem” kultury polskiej	• uzasadnia rozwój gospodarczy Polski i tolerancję religijną	• wskazuje cechy Polski w XVI wieku i analizuje zachodzące w niej przemiany	IX. 4) 5) 6) 7) 8) X. 1) 2) 3)

5. Kultura, gospodarka, religie w Rzeczypospolitej Obojga Narodów.						
Sprawdzian 2. Polska w XVI wieku						
DZIAŁ III. EUROPA I POLSKA W XVII WIEKU						
14. Monarchia absolutna we Francji Zagadnienia 1. Narodziny absolutyzmu. 2. Ludwik XIV i jego rządy. 3. Francja staje się mocarstwem. 4. Wersal – siedziba Króla Słońce.	• rozumie pojęcia: Król Słońce, monarchia absolutna, Wersal, etykieta; • wie, kiedy panował Ludwik XIV	• wyjaśnia słowa „Państwo to ja”; • opowiada o drodze Francji do pozycji mocarstwa	• przedstawia cechy monarchii absolutnej	• rozumie i uzasadnia rolę Ludwika XIV w tworzeniu potęgi Francji; • wyjaśnia, dzięki czemu Francja stała się potęgą w Europie	• porównuje demokrację szlachecką z monarchią absolutną	XII. 1)
15. Anglia na drodze ku monarchii parlamentarnej Zagadnienia	• wie, kiedy doszło do rewolucji w Anglii; • rozumie pojęcia: purytanie,	• wskazuje zmiany zachodzące w Anglii, gdy była republiką;	• rozumie, dlaczego doszło do konfliktu króla z Parlamentem,	• opowiada o powstaniu Wielkiej Brytanii;	• porównuje sposób sprawowania rządów w Wielkiej	XII. 1)

1. Konflikt króla z Parlamentem. 2. Wojna domowa. 3. Anglia republiką. 4. Wspaniała Rewolucja. 5. Powstanie Wielkiej Brytanii i jej ustrój.	Wspaniała Rewolucja, <i>Deklaracja praw</i> ; • zna postać Olivera Cromwella; • wie, kiedy doszło do: konfliktu króla z Parlamentem, Wspaniałej Rewolucji, unii Anglii i Szkocji	• rozumie zasadę „król panuje, ale nie rządzi”	wskazuje skutki tego sporu	• charakteryzuje ustrój Wielkiej Brytanii	Brytanii XVII wieku i demokrację szlachecką	
16. Początki panowania Wazów i wojny z Rosją Zagadnienia 1. Objęcie polskiego tronu przez Zygmunta III Wazę. 2. Dymitr Samozwaniec i interwencja polska w Rosji.	• zna postacie: Zygmunta III Wazy, Władysława IV Wazy, Dymitra Samozwańca; • wskazuje na mapie państwo, z którym Polska	• wie, jak zakończyła się unia personalna Polski i Szwecji; • zna okoliczności objęcia tronu Rzeczypospolitej	• wyjaśnia przyczyny i skutki interwencji polskiej w Rosji	• dostrzega i omawia konsekwencje unii ze Szwecją, porównuje ją z unią lubelską	• analizuje pozycję międzynarodową Rzeczypospolitej za rządów Zygmunta III Wazy	XI. 1) 4)

3. Zajęcie Kremla przez Polaków. 4. Pokój w Polanowie.	zawarła unię personalną z chwilą powołania na tron Zygmunta III Wazy; • rozumie pojęcia: samodzierżawie, wielka smuta, dymitriada, Kreml, husaria; • zna daty: 1610, 1612, 1634	przez dynastię Wazów; • wskazuje na mapie zmiany granicy po pokoju polanowskim				
17. Powstanie kozackie Zagadnienia 1. Kolonizacja Ukrainy. 2. Kozacy i ich życie. 3. Przyczyny wybuchu powstania kozackiego.	• rozumie pojęcia: Kozacy, rejestr kozacki, ugoda w Perejasławiu; • zna postać Bohdana Chmielnickiego	• omawia przebieg powstania kozackiego; • wskazuje na mapie bitwy, które stoczono podczas powstania	• wskazuje przyczyny wybuchu powstania kozackiego	• rozumie znaczenie ugody w Perejasławiu; • zna skutki rozejmu w Andruszowie	• analizuje przyczyny sukcesu powstania; • wskazuje przyczyny i skutki	XI. 2) 4)

4. Powstanie Chmielnickiego.					zbliżenia się Kozaków i Rosji	
18. Wojny Rzeczypospolitej ze Szwecją Zagadnienia 1. Przyczyny wojen polsko-szwedzkich. 2. „Potop”. 3. Walka ze Szwedami. 4. Pokój w Oliwie.	• zna postacie: Jana Kazimierza, Augustyna Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego; • zna pojęcia: potop, hetman; • wie, co wydarzyło się w 1655 i w 1660 roku	• opisuje przebieg wojen polsko-szwedzkich; • omawia postanowienia pokoju w Oliwie	• wskazuje przyczyny konfliktu między Polską a Szwecją; • rozumie znaczenie udanej obrony Jasnej Góry	• omawia znaczenie pokoju w Oliwie dla stosunków polsko-szwedzkich	• rozumie dążenie do opanowania Bałtyku przez państwa nad nim leżące	XI. 1) 3) 4)
19. Kryzys Rzeczypospolitej w połowie XVII wieku Zagadnienia 1. Kryzys gospodarczy.	• wyjaśnia pojęcia: liberum veto, „złota wolność”, rokosz, królewictwa	• wymienia skutki gospodarcze i polityczne wojen w XVII wieku	• rozumie i omawia demograficzne skutki wojen XVII-wiecznych	• rozumie znaczenie upadku gospodarczego Rzeczypospolitej dla funkcjonowania państwa	• rozumie wpływ „złotej wolności” na sytuację polityczną w	XI. 5)

2. Kryzys polityczny. 3. Liberum veto i jego skutki. 4. „Złota wolność” i jej skutki.					Rzeczypospolitej w XVII wieku	
20. Wojny Rzeczypospolitej z Turcją Zagadnienia 1. Przyczyny wojen polsko-tureckich. 2. Traktat w Buczacu. 3. Bitwa pod Chocimiem. 4. Bitwa pod Wiedniem.	• zna sylwetkę i dokonania Jana III Sobieskiego; • wie, kiedy miały miejsce bitwy pod Chocimiem i pod Wiedniem oraz jaki był ich rezultat; • rozumie pojęcia: haracz, odsiecz wiedeńska; • wskazuje na mapie miejsca bitew z Turkami	• omawia przebieg wojen polsko-tureckich	• wskazuje przyczyny wojen polsko-tureckich; • rozumie znaczenie bitwy pod Wiedniem	• omawia znaczenie traktatu w Buczacu, rozumie, dlaczego nazywano go haniebnym; • omawia okoliczności, w których Polacy ruszyli na odsiecz Wiedniowi; • rozumie znaczenie odsieczy dla pozycji Polski w Europie	• wyjaśnia, dlaczego Jana III Sobieskiego nazywano „Lwem Lechistanu”	XI. 1) 4)

21. Barok i kultura XVII wieku w Europie i Rzeczypospolitej Zagadnienia 1. Cechy baroku w sztuce. 2. Kościół i władcy – mecenas barokowej sztuki. 3. Architektura baroku. 4. Sarmatyzm. 5. Początki nietolerancji religijnej.	- wskazuje przykłady sztuki barokowej w architekturze, malarstwie i rzeźbie; - wyjaśnia pojęcia: barok, sarmatyzm, wie, jakiego dotyczyły okresu; - opowiada o stylu życia szlachty w okresie baroku	wymienia cechy sztuki barokowej	- rozumie znaczenie sztuki baroku dla Kościoła katolickiego; - omawia początki nietolerancji religijnej w Polsce, wskazuje jej przyczyny	wskazuje różnice między kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej	rozumie przyczyny różnic pomiędzy kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej	XI. 6)
Lekcja powtórzeniowa. Europa i Polska w XVII wieku Zagadnienia	- wymienia najważniejsze wydarzenia XVII wieku; - zna postacie władców i wodzów	- opowiada o przebiegu wojen toczonych przez Rzeczypospolitej w XVII wieku; - przedstawia przejawy kryzysu na	zna przyczyny i skutki najważniejszych wydarzeń XVII wieku	analizuje przyczyny klęsk i zwycięstw Rzeczypospolitej w XVII wieku	porównuje ustrój Rzeczypospolitej z systemami we Francji i w Anglii w XVII wieku	XI. 1) 2) 3) 4) 5) 6) XII. 1)

1. Monarchia parlamentarna i monarchia absolutna w Europie. 2. Wojny Rzeczypospolitej w XVII wieku. 3. Barok i sarmatyzm.	polskich w XVII wieku; • wie, kim byli Ludwik XIV i Oliver Cromwell	ziemiach polskich w XVII wieku; • omawia sztukę barokową na wybranych przykładach, omawia kulturę sarmacką; • opisuje monarchię absolutną we Francji i parlamentarną w Anglii, wymienia postacie i wydarzenia związane z kształtowaniem się tych ustrojów				
Sprawdzian 3. Europa i Polska w XVII wieku						
DZIAŁ IV. EUROPA I ŚWIAT W XVIII WIEKU						

22. Kultura oświecenia Zagadnienia 1. „Stulecie światel”. 2. <i>Wielka encyklopedia francuska</i>. 3. Absolutyzm oświecony. 4. Rozwój szkolnictwa i odkrycie dziecka. 5. Rozwój gospodarki, nauki i techniki.	• rozumie pojęcia: „stulecie światel”, <i>Wielka encyklopedia francuska</i>, manufaktura, trójpodział władz, absolutyzm oświecony; • opisuje wynalazki oświecenia	• zna sylwetki i dokonania: J.J. Rousseau, Woltera, Monteskiusza; • podaje cechy kultury oświecenia, umieszcza ten okres na osi czasu	• rozumie znaczenie wprowadzenia obowiązkowego szkolnictwa; • omawia koncepcję trójpodziału władz Monteskiusza	• analizuje absolutyzm oświecony i dostrzega jego wpływ na funkcjonowanie państwa	• rozumie znaczenie oświecenia dla postrzegania świata	XII. 2) 3)
23. Prusy, Austria, Rosja – absolutyzm oświecony Zagadnienia 1. Armia pruska. 2. Reformy Fryderyka II. 3. Austria Józefa II. 4. Rosja za Piotra I.	• wskazuje na mapie Prusy, Rosję i Austrię; • wyjaśnia pojęcia: absolutyzm oświecony, imperator;	• przedstawia reformy przeprowadzone w Rosji, Prusach i Austrii, wskazuje ich twórców	• wyjaśnia na przykładzie sąsiadów Rzeczypospolitej, na czym polegał absolutyzm oświecony w praktyce	• rozumie znaczenie reform gospodarczych i wojskowych przeprowadzonych w państwach ościennych	• porównuje sposób sprawowania władzy w Rzeczypospolitej i u jej sąsiadów	XII. 4)

	wymienia XVIII-wiecznych władców, którzy wprowadzili zmiany w Rosji, Prusach i Austrii					
24. Powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki Zagadnienia 1. Osadnicy w Ameryce. 2. Stosunki między Anglią a koloniami. 3. Herbatka bostońska. 4. Wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych. 5. Polacy w walce o niepodległość Stanów Zjednoczonych.	- rozumie pojęcia: herbatka bostońska, <i>Deklaracja niepodległości</i>, konstytucja; - wie, kiedy została podpisana <i>Deklaracja niepodległości</i>, tłumaczy, dlaczego ten dzień jest świętem narodowym	- opowiada o stosunkach między Anglią i koloniami; - rozumie, dlaczego Kościuszko i Pułaski są bohaterami dla Amerykanów	- wskazuje przyczyny wybuchu wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych; - omawia system sprawowania władzy w Stanach Zjednoczonych	wskazuje różnice w systemie sprawowania władzy w państwach europejskich i w Stanach Zjednoczonych	uzasadnia, dlaczego Stany Zjednoczone były pierwszym krajem, który wprowadził idee oświecenia w praktyce	XIV. 1) 2) 3)

6. Konstytucja Stanów Zjednoczonych.	w Stanach Zjednoczonych; - wymienia Polaków walczących o niepodległość USA; - zna postacie Jerzego Waszyngtona i Benjamina Franklina					
25. Wielka Rewolucja Francuska Zagadnienia 1. Przyczyny rewolucji we Francji. 2. Wybuch rewolucji – zdobycie Bastylii.	rozumie pojęcia: stan trzeci, Bastylia, monarchia konstytucyjna, <i>Deklaracja praw człowieka i obywatela</i>;	- wymienia stany społeczne we Francji rządzonej przez Ludwika XVI, omawia ich rolę w państwie; - wyjaśnia okoliczności	wymienia przyczyny rewolucji we Francji	porównuje monarchię absolutną z monarchią konstytucyjną	dostrzega wpływ idei oświecenia na wybuch rewolucji we Francji	XV. 1) 2)

3. Powstanie monarchii konstytucyjnej. 4. Proces i ścięcie króla Ludwika XVI.	• wie, kiedy we Francji: wybuchła rewolucja, powstała monarchia konstytucyjna; • zna postacie Ludwika XVI i Marii Antoniny	powstania monarchii konstytucyjnej				
26. Francja republiką Zagadnienia 1. Wojna w obronie rewolucji. 2. Terror jakobiński. 3. Obalenie rządów jakobinów. 4. Bilans rewolucji.	• rozumie pojęcia: terror jakobiński, wielki terror, gilotyna, Marsylianka	• wyjaśnia okoliczności wybuchu wojny Francji z sąsiadami; • charakteryzuje Francję jako republikę	• wyjaśnia przyczyny obalenia jakobinów; • przedstawia skutki rewolucji we Francji	• rozumie i przedstawia zmiany społeczne, jakie zaszły we Francji podczas rewolucji	• omawia wpływ idei oświecenia na rewolucję we Francji; • ocenia skutki rewolucji	XV. 1) 2)

Lekcja powtórzeniowa. Europa i świat w XVIII wieku Zagadnienia 1. Monarchie absolutyzmu oświeconego. 2. Powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki. 3. Wielka Rewolucja Francuska.	• zna postacie: Fryderyka II Hohenzollerna, Józefa II Habsburga, Piotra I Wielkiego, Jerzego Waszyngtona, Tadeusza Kościuszki, Kazimierza Pułaskiego, Benjamina Franklina	• charakteryzuje monarchie absolutyzmu oświeconego	• podaje przyczyny, przebieg i skutki walki o niepodległość Stanów Zjednoczonych; • omawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji we Francji	• omawia wpływ oświecenia na funkcjonowanie państwa	• dostrzega wpływ filozofii oświecenia na zmiany zachodzące w Europie i na świecie	XII. 2) 3) 4) XIV. 1) 2) 3) XV. 1) 2)
Sprawdzian 4. Europa i świat w XVIII wieku						
DZIAŁ V. POLSKA W XVIII WIEKU						
27. Rzeczpospolita w okresie kryzysu – czasy saskie Zagadnienia	• zna postacie Augusta II Mocnego, Stanisława	• wyjaśnia powiedzenia: „od Sasa do Lasa”, „za króla Sasa jedz,	• rozumie, dlaczego doszło do objęcia polskiego tronu	• wskazuje elementy uzależnienia Rzeczypospolitej od Rosji	• omawia skutki rządów Sasów oraz konsekwencje podporządkowania	XIII. 1) 2) 3) 4)

1. Unia personalna Rzeczypospolitej i Saksonii. 2. Wojna północna. 3. Uzależnienie Rzeczypospolitej od Rosji. 4. Walka o tron. 5. Anarchia czasów saskich. 6. Próby reform w Rzeczypospolitej.	Leszczyńskiego i Augusta III Sasa; • rozumie pojęcia: traktat trzech czarnych orłów, Collegium Nobilium, anarchia	pij i popuszczaj pasa”; • wskazuje próby reform w Rzeczypospolitej	przez dynastię Wettinów; • omawia skutki wojny północnej dla Rzeczypospolitej; • wymienia trudności Rzeczypospolitej spowodowane wojną północną i rządami Sasów		Rzeczypospolitej Rosji	
28. Ostatnia wolna elekcja i I rozbiór Rzeczypospolitej Zagadnienia 1. Elekcja Stanisława Poniatowskiego i jego pierwsze reformy.	• rozumie pojęcia: Szkoła Rycerska, konfederacja barska, I rozbiór Rzeczypospolitej, Familia, prawa kardynalne;	• omawia wybór Stanisława Poniatowskiego na króla Rzeczypospolitej; • wymienia reformy wprowadzone przez Poniatowskiego;	• wymienia przyczyny I rozbioru Rzeczypospolitej	• wyjaśnia sposoby ingerencji Rosji w sprawy Rzeczypospolitej i ich konsekwencje	• ocenia sytuację polityczną Polski w czasie pierwszych lat rządów Stanisława Augusta	XVI. 1) 2) XVII. 1)

2. Stosunki Rzeczypospolitej z Rosją. 3. Konfederacja barska. 4. I rozbiór Rzeczypospolitej.	- wymienia państwa biorące udział w I rozbiórze Rzeczypospolitej, wskazuje utracone ziemie, zna datę traktatu rozbiorowego; - zna postacie Stanisława Augusta Poniatowskiego i Tadeusza Rejtana	opowiada o konfederacji barskiej				
29. Reformy stanisławowskie Zagadnienia 1. Próby reform. 2. Odrodzenie kulturalne.	wyjaśnia, czym były: Rada Nieustająca, Komisja Edukacji Narodowej, Towarzystwo	- wymienia próby reform podjęte przez Stanisława Poniatowskiego; - opisuje zmiany w Warszawie, zna	przedstawia zmiany w gospodarce i ich konsekwencje	omawia znaczenie zmian w Rzeczypospolitej stanisławowskiej	rozumie i uzasadnia zmiany w edukacji za rządów Poniatowskiego	XVI. 1) 5)

3. Zmiany w Warszawie. 4. Ożywienie gospodarcze.	do Ksiąg Elementarnych; • rozpoznaje Łazienki Królewskie w Warszawie	najważniejsze budynki wzniesione w okresie rządów Stanisława Augusta				
30. Sejm Wielki i Konstytucja 3 maja Zagadnienia 1. Sejm Wielki. 2. Stronnictwa na sejmie. 3. Konstytucja 3 maja.	• rozumie pojęcie: Sejm Wielki; • wie, kiedy zwołano sejm i uchwalono konstytucję	• omawia okoliczności powstania Sejmu Wielkiego; • przedstawia stronnictwa sejmowe i ich poglądy; • omawia postanowienia Konstytucji 3 maja	• omawia wpływ konstytucji na funkcjonowanie państwa	• rozumie i uzasadnia znaczenie konstytucji dla funkcjonowania państwa	• porównuje założenia ustrojowe Rzeczypospolitej i Stanów Zjednoczonych zapisane w konstytucjach tych krajów	XVI. 1) 3)
31. Wojna w obronie konstytucji i II rozbiór Rzeczypospolitej	• rozumie pojęcie: konfederacja targowicka;	• zna postać Józefa Poniatowskiego	• rozumie przyczyny i skutki	• omawia wpływ Rosji na sytuację w Rzeczypospolitej,	• analizuje postawę króla wobec	XVI. 4) XVII. 1)

Zagadnienia 1. Wojna polsko-rosyjska w 1792 roku. 2. II rozbiór Rzeczypospolitej.	• wie, kiedy doszło do wojny polsko-rosyjskiej w obronie Konstytucji 3 maja oraz do konfederacji targowickiej; • wymienia państwa biorące udział w II rozbiórce Rzeczypospolitej; • wskazuje na mapie ziemie utracone przez Rzeczpospolitą w wyniku II rozbioru		konfederacji targowickiej; • wskazuje znaczenie II rozbioru dla sytuacji gospodarczej Rzeczypospolitej	omawia znaczenie konfederacji targowickiej dla II rozbioru	konfederacji targowickiej	
---	---	--	---	---	----------------------------------	--

32. Powstanie kościuszkowskie i upadek Rzeczypospolitej Zagadnienia 1. Wybuch powstania kościuszkowskiego. 2. Walki w Warszawie i Wilnie. 3. Uniwersał połaniecki. 4. Współpraca Rosji i Prus przy tłumieniu powstania. 5. III rozbiór Rzeczypospolitej. 6. Czy Rzeczpospolita musiała upaść?	• wie, kiedy doszło do wybuchu powstania kościuszkowskiego i III rozbioru Rzeczypospolitej; • zna postacie Tadeusza Kościuszki i Jana Kilińskiego; • rozumie pojęcia: uniwersał połaniecki, insurekcja, kosynierzy	• opowiada o przebiegu powstania kościuszkowskiego; • wymienia główne bitwy insurekcji	• wymienia przyczyny wybuchu i skutki powstania kościuszkowskiego; • rozumie przyczyny klęski powstania i upadku Rzeczypospolitej	• rozumie znaczenie uniwersału połanieckiego	• ocenia szanse na powodzenie powstania kościuszkowskiego	XVII. 1) 2) 3)
Lekcja powtórzeniowa. Polska w XVIII wieku Zagadnienia	• zna daty: ostatniej wolnej elekcji, rozbiorów, uchwalenia	• omawia sytuację w Rzeczypospolitej pod rządami dynastii Wettinów;	• podaje przyczyny i skutki powstania kościuszkowskiego;	• opisuje wpływy państw ościennych i przejmowanie przez nie kontroli	• analizuje różne postawy wobec prób ocalenia	XIII 1) 2) 3) 4) XVI 1) 2) 3) 4) 5)

1. Rzeczpospolita pod rządami Wettinów. 2. Rzeczpospolita za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego. 3. Konstytucja 3 maja i powstanie kościuszkowskie – próby ratowania niepodległości Rzeczypospolitej.	konstytucji, powstania kościuszkowskiego	• przedstawia reformy Stanisława Augusta Poniatowskiego; • opowiada o próbach zachowania niezależności i o walce o niepodległość (o Konstytucji 3 maja i o powstaniu kościuszkowskim)	• omawia przyczyny i skutki rozbiorów	nad Rzeczpospolitą	niepodległości Rzeczypospolitej	XVII. 1) 2) 3)
Sprawdzian 5. Polska w XVIII wieku						
DZIAŁ VI. EPOKA NAPOLEOŃSKA						
33. Napoleon Bonaparte tworzy nowy ład w Europie Zagadnienia 1. Kryzys we Francji.	• wie, kiedy Bonaparte objął władzę, został cesarzem, wygrał	• opisuje sytuację we Francji za panowania Napoleona Bonaparte;	• wyjaśnia, jak Bonaparte objął władzę we Francji, uczynił kraj potęgą,	• rozumie zmiany, które zaszły w Europie po zwycięstwach Napoleona;	• analizuje reformy Bonaparte'a i wskazuje ich wpływ na	XVIII. 1)

2. Objęcie władzy przez Bonapartego. 3. Francja cesarstwem. 4. Zwycięstwa nad Prusami, Rosją i Austrią.	bitwę pod Austerlitz; • rozumie pojęcia: konsulat, cesarstwo, <i>Kodeks Napoleona</i> , bitwa trzech cesarzy, Związek Reński	• wymienia państwa, które walczyły z Bonapartem, wskazuje te, które pokonał	odnosił sukcesy wojskowe	• rozumie znaczenie bitwy pod Austerlitz dla zmian w Europie	budowanie potęgi Francji	
34. Napoleon a sprawa niepodległości Polski Zagadnienia 1. Powstanie Legionów Dąbrowskiego. 2. Księstwo Warszawskie. 3. Wojna 1809 roku.	• wie, kto i kiedy założył Legiony we Włoszech; • wie, kiedy powstało Księstwo Warszawskie i kiedy powiększył się jego obszar • wskazuje Księstwo Warszawskie na mapie;	• rozumie cele działania Legionów Dąbrowskiego, zna ich szlak bojowy; • zna okoliczności, w których powstał <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> , oraz twórcę słów tej pieśni	• omawia zasady sprawowania władzy w Księstwie Warszawskim	• omawia stosunki między Księstwem Warszawskim a Francją	• ocenia postawę Napoleona wobec Polaków	XVIII. 2) 3) 4)

	• zna postać i dokonania księcia Józefa Poniatowskiego					
35. Upadek Napoleona Zagadnienia 1. Europa pod rządami Napoleona. 2. Wyprawa Napoleona na Rosję. 3. Bitwa narodów i abdykacja Napoleona. 4. Sto dni Napoleona. 5. Napoleon i Polacy.	• zna wydarzenia z lat: 1812, 1813, 1815; • rozumie pojęcia: bitwa narodów, sto dni Napoleona, Wielka Armia	• opowiada o kampanii rosyjskiej Napoleona i o udziale w niej Polaków	• wymienia przyczyny i skutki ataku na Rosję; • zna przyczyny klęski Napoleona w Rosji	• przedstawia wpływ Napoleona na Europę; • wymienia przyczyny ostatecznej klęski Bonapartego	• ocenia postawę Bonapartego wobec Polaków; • rozumie znaczenie epoki napoleońskiej dla historii Europy	XVIII. 1) 4)
Lekcja powtórzeniowa. Epoka napoleońska Zagadnienia	• wymienia najważniejsze bitwy okresu napoleońskiego;	• opowiada o powstaniu Legionów Dąbrowskiego i ich szlaku bojowym	• zna przyczyny, przebieg i skutki zdobycia przez Francję pozycji	• analizuje zmiany w Europie okresu napoleońskiego	• ocenia stosunek Napoleona do sprawy polskiej	XVIII. 1) 2) 3) 4)

1. Hegemonia Francji w Europie. 2. Napoleon a sprawa polska. 3. Ocena Napoleona.	• wie, kiedy i gdzie powstały Legiony Dąbrowskiego, zna postać ich twórcy; • wie, w jakich okolicznościach powstał polski hymn		hegemonia w Europie; • przedstawia przyczyny i skutki powstania Księstwa Warszawskiego, opisuje sposób sprawowania władzy			
Sprawdzian 6. Epoka napoleońska						